

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos”

(COM(2018) 238 final – 2018/0112 (COD))

(2018/C 440/31)

Ziņotājs: **Marco VEZZANI**

Apspriešanās	Eiropas Parlaments, 28.5.2018. Eiropas Savienības Padome, 22.5.2018.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. un 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sa- nāksmē	6.9.2018.
Pieņemts plenārsesijā	19.9.2018.
Plenārsesija Nr.	537
Balsojuma rezultāts	190/0/3
(par/pre/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu regulai un to uzskata par pirmo būtisko darbu, kas veikts, lai veicinātu taisnīgumu un pārredzamību komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos. Konkrēti, EESK uzskata, ka šis priekšlikums ir ļoti svarīgs, jo ar to pirmo reizi tiek regulētas starpuzņēmumu (B2B) darījumu attiecības e-komercijas jomā, un iesaka to nekavējoties apstiprināt, lai novērstu acīmredzamo regulējuma trūkumu.

1.2. Tomēr komiteja uzskata, ka tikai izskatāmā regula vien neatrisinās visas digitālā vienotā tirgus problēmas un “loks netiks noslēgts”. Būtībā regulas pamatelements ir pārredzamība, tomēr ar to nepietiek, lai regulētu ļoti dinamisku un sarežģītu tirgu, kāds ir digitālais tirgus, kurā spēku nelīdzsvarotību starp globālajiem dalībniekiem un komerciālajiem lietotājiem (it īpaši MVU) var novērst tikai tad, ja tiek noteiktas skaidrākas robežas un attiecības starp pusēm un ja tiek apkarota dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana. EESK turklāt iesaka vispirms pievērsties *digitalizācijas sociālās dimensijas* tematam, aktivizējot sociālā dialoga procesus. Tikpat lielu uzmanību pelnījuši arī jautājumi, kas saistīti ar fiskālo dempingu, datu ekonomiku un datu īpašumtiesībām, izmantojot holistisku pieeju, kā Komisija to jau dara citās jomās.

1.3. EESK iesaka ieviest regulā aizliegumu attiecībā uz *cenu paritātes klauzulām*, kuras šobrīd traucē konkurencei, nodara kaitējumu uzņēmumiem un patērētājiem un rada risku, ka lielās tiešsaistes platformas kļūs par oligopoliem vai monopoliem. Ir būtiski, lai patērētāji varētu iegādāties preces un pakalpojumus par zemākām cenām, uzņēmumi spētu efektīvi izvērst uzņēmējdarbību, izmantojot paši savu tīmekļa vietni, un jaunas tiešsaistes platformas varētu augt un darboties vienlīdzīgos konkurences apstākļos ar jau esošajām.

1.4. EESK uzskata, ka jebkāda iespējama atšķirīga attieksme (piemēram, ranžēšana), dodot priekšroku noteiktiem uzņēmumiem (jo īpaši tiem, kas par to maksā), ne tikai skaidri jānorāda līgumos ar komerciālajiem lietotājiem, bet arī, tiešsaistē meklējot produktus vai pakalpojumus, tai jābūt skaidri atpazīstamai arī patērētājiem ar norādēm “sponsorēts sludinājums”, “apmaksāts sludinājums” vai tamlīdzīgi. Tikpat svarīgi ir informēt komerciālos lietotājus un patērētājus par svarīgākajiem parametriem, kā veidotas rangu tabulas, ar kurām tiek veikta komerciālo lietotāju ranžēšana.

1.5. Komiteja atbalsta ārpustiesas strīdu izšķiršanas mehānismu ieviešanu un iesaka noteikt saskaņotus kritērijus, kas garantētu mediatoru neatkarību. EESK uzskata, ka tirdzniecības palātas, kuras minēto darbību jau efektīvi īsteno valsts mērogā, var būt lietderīga izvēles iespēja. Tikpat svarīgi ir, lai mehānismi, ar kuriem celt prasību par pārkāpuma izbeigšanu ar mērķi novērst vai apturēt kaitējuma rašanos komerciālajiem lietotājiem, būtu vienkārši, skaidri un cenas ziņā pieejami.

1.6. EESK uzskata, ka ES Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centram būs nozīmīga loma gan šīs regulas, gan visu pārējo ar to saistīto likumdošanas iniciatīvu īstenošanā. Tas šai struktūrai piešķir ne tikai tehnisku, bet arī lielu politisko vērtību. Komiteja, balstoties uz pārdomu procesu, kura pamatā ir daudzi atzinumi par šo tematu, ir gatava atbalstīt ekspertu grupas darbu ar savu delegātu novērotāja statusā un tādējādi veicināt organizētas pilsoniskās sabiedrības redzējuma ņemšanu vērā.

2. Ievads

2.1. Tiešsaistes platformas un meklētājprogrammas ir būtisks *digitālās ekosistēmas* elements un ievērojami ietekmē tās organizāciju un darbību. Pēdējos gados tām ir bijusi nozīmīga loma tīkla attīstībā, ierosinot jaunus sociālos un ekonomiskos modeļus, kas nosaka iedzīvotāju un uzņēmumu izvēli un rīcību.

2.2. E-komercija Eiropā aug ļoti strauji. Mazumtirdzniecības apgrozījums 2017. gadā tika lēsts 602 miljardu EUR apmērā (+ 14 % salīdzinājumā ar 2016. gadu). Šis skaitlis pilnībā atbilst iepriekšējā gada pieauguma tendencēm, kad pārdošanas apjoms sasniedza 530 miljardus EUR (+ 15 % salīdzinājumā ar 2015. gadu)⁽¹⁾.

2.3. Saskaņā ar Eurostat datiem⁽²⁾ 2016. gadā e-komercijas jomā darbojās 20 % ES 28 valstu uzņēmumu. Šie dati slēpj lielas atšķirības atkarībā no uzņēmuma lieluma. Faktiski tirdzniecību tiešsaistē veic 44 % lielo uzņēmumu, 29 % vidējo un tikai 18 % mazo uzņēmumu.

2.4. 85 % uzņēmumu, kas darbojas e-komercijā, izmanto paši savu tīmekļa vietni, bet arvien vairāk tiek izmantotas arī tiešsaistes platformas, kurās darbojas 39 % uzņēmumu (komerciālie lietotāji)⁽³⁾. Tas ir saistīts ar diviem faktoriem: MVU augošo interesi par e-komerciju, jo tie uzskata tiešsaistes platformas par stratēģisku instrumentu iekļūšanai digitālajā tirgū, un sadarbības platformu (sociālo tīklu) straujo ietekmes pieaugumu, kas sasaista lietotāju reālo un virtuālo pasauli.

2.5. Lai gan tiešsaistes starpniecības pakalpojumus izmanto vairāk nekā miljons Eiropas MVU, platformu, kas sniedz šādus pakalpojumus, ir salīdzinoši maz. Tas nozīmē, ka, no vienas puses, MVU ir pilnībā atkarīgi no tiešsaistes platformām un meklētājprogrammām un, no otras puses, šīs platformas un meklētājprogrammas var īstenot vienpusējas darbības, kas kaitē uzņēmumu un patērētāju likumīgajām interesēm.

2.6. Saskaņā ar citu Komisijas pētījumu gandrīz 50 % Eiropas uzņēmumu, kas darbojas tiešsaistes platformās, saskaras ar problēmām. Turklāt 38 % gadījumu problēmas, kas saistītas ar līgumattiecībām, netiek atrisinātas, savukārt 26 % gadījumu tās tiek atrisinātas, bet ar zināmām grūtībām⁽⁴⁾.

2.7. Jo īpaši patērētāji netieši cieš no sekām, ko rada pilnīgas un godīgas konkurences ierobežojumi. Tas izpaužas daudzās situācijās: no nepārrēdzama preču un pakalpojumu ranžējuma līdz to izvēles trūkumam, jo uzņēmumi neuzticas digitālajam tirgum.

2.8. Uzņēmumiem pieejamie tiesiskās aizsardzības mehānismi ir ierobežoti, nepieejami un bieži vien neefektīvi. Tā nav nejaušība, ka lielākā daļa uzņēmumu koncentrējas uz produktu pārdošanu tiešsaistē savas valsts teritorijā (93 %), galvenokārt tiesību aktu sadrumstalotības dēļ, kas pārrobežu strīdu risināšanu padara ilgu un sarežģītu⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ 2017. gada ziņojums par e-komerciju Eiropā.

⁽²⁾ Eurostat, Digitālā ekonomika un sabiedrības statistika – uzņēmumi, 2018. gads.

⁽³⁾ Eurostat, ES uzņēmumu pārdošana internetā, 2018. gads.

⁽⁴⁾ europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3372_lv.pdf

⁽⁵⁾ Eurostat, E-komercijas statistika, 2017. gads.

2.9. Līdz šim Eiropas tiesību aktos galvenā uzmanība tika pievērsta uzņēmumu darījumu ar patērētājiem (B2C) attiecību regulēšanai tiešsaistes tirdzniecībā, savukārt starpuzņēmumu darījumu (B2B) attiecības tiešsaistes platformās nekad nav tikušas izlēmīgi risinātas.

2.10. Šā iemesla dēļ Komisija priekšlikumā par digitālā vienotā tirgus stratēģijas īstenošanas vidusposma pārskatu⁽⁶⁾ ir iekļāvusi iniciatīvu papildināt šo Eiropas tiesību aktu aspektu, lai nodrošinātu taisnīgumu un pārredzamību, novēršot pārkāpumus, kas radušies regulējuma trūkuma vai dažādu nacionālo tiesību aktu sadrumstalotības dēļ.

3. Priekšlikuma kopsavilkums

3.1. Priekšlikuma mērķis ir regulēt starpniecības pakalpojumus, ko uzņēmumiem piedāvā tiešsaistes platformas un meklētājprogrammas. Tas attiecas arī uz tiešsaistes lietojumprogrammatūras pakalpojumiem (lietoņu veikaliem) un tiešsaistes pakalpojumiem, ko sniedz sadarbības platformas (sociālie tīkli).

3.2. Regula attiecas uz visiem tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem (kas reģistrēti ES vai ārpus tās) ar nosacījumu, ka komerciālie lietotāji vai korporatīvo tīmekļa vietņu lietotāji ir reģistrēti ES un ka viņi vismaz daļā darījumu piedāvā savus produktus vai pakalpojumus Eiropas patērētājiem. Konkrēti, patērētājiem jāatrodas ES, taču nav obligāti, lai viņu dzīvesvieta būtu Eiropā vai viņiem būtu Eiropas pilsonība.

3.3. Lai nodrošinātu taisnīgumu un pārredzamību, platformām vienkārši un skaidri jāinformē uzņēmumi par līguma noteikumiem. Jebkādas izmaiņas jāpaziņo vismaz 15 dienas iepriekš. Īpaši jāpaziņo paziņojumu publicēšanas kārtība un kritēriji, kas paredzēti pakalpojuma apturēšanai un izbeigšanai.

3.4. Priekšlikumā ir arī paredzēts, ka uzņēmumi tiek informēti par parametriem, kas nosaka reklāmas vai tīmekļa vietņu **ranžēšanu**, arī tad, ja tā tiek veikta par maksu. Jebkāda iespējama **atsšķirīga attieksme**, kas dod priekšrocības attiecībā uz produktiem vai pakalpojumiem, ko patērētājiem piedāvā pats pakalpojumu sniedzējs vai tā kontrolēti komerciālie lietotāji, ir jāizskaidro līguma noteikumos un nosacījumos.

3.5. Lai labāk aizsargātu mazo uzņēmumu tiesības, Komisija paredz, ka tiešsaistes pakalpojumu sniedzēji izveido **iekšēju sistēmu sūdzību izskatīšanai**. Sūdzības jāizskata īsā laikā un jāsniedz skaidras atbildes lietotājiem. Turklāt pakalpojumu sniedzējiem būs jāpublicē periodiski ziņojumi par iesniegto sūdzību skaitu, sūdzību priekšmetu un izskatīšanas laiku, kā arī par pieņemtajiem lēmumiem.

3.6. Ir paredzēta arī **ārpustiesas strīdu izšķiršanas sistēma**. Tādējādi uzņēmums var vērsties pie **mediatora**, kuru pakalpojumu sniedzējs iepriekš ir norādījis līguma nosacījumos.

3.7. Mediatoriem jābūt objektīviem un neatkarīgiem. Pakalpojumu sniedzēji tiek aicināti veicināt mediatoru organizāciju veidošanu, jo īpaši, lai risinātu pārrobežu strīdus.

3.8. **Atbilstības nodrošināšanas izmaksas** galvenokārt ietekmēs pakalpojumu sniedzējus, bet tās neattieksies uz MVU⁽⁷⁾. Iepriekš minētie pasākumi neskar iespēju strīdu izskatīt tiesā, bet to mērķis ir strīdus izšķirt efektīvi un noteiktos termiņos.

3.9. Tiks veikta jaunā tiesiskā regulējuma uzraudzība. Šajā nolūkā ir paredzēts izveidot **ES Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centru**⁽⁸⁾, kas sniegs atbalstu Komisijai gan digitālā tirgus attīstības analīzē, gan regulas īstenošanas un ietekmes novērtēšanā. Iegūtie rezultāti palīdzēs veikt ierosinātās regulas izvērtēšanu reizi trijos gados.

3.10. Priekšlikumā ir paredzētas pārstāvības organizāciju, apvienību un publisko iestāžu tiesības celt prasību par pārkāpuma izbeigšanu, lai apturētu vai aizliegto tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju neatbilstību regulā noteiktajām prasībām.

⁽⁶⁾ COM(2017) 228 final.

⁽⁷⁾ Ieteikums 2003/361/EK.

⁽⁸⁾ Novērošanas centru izveidos saskaņā ar Komisijas Lēmumu C(2018)2393. Tā sastāvā būs vismaz 10, bet ne vairāk kā 15 neatkarīgi eksperti, kas tiks izraudzīti publiskā konkursā. Eksperti amatā tiks iecelti uz diviem gadiem un veiks šo uzdevumu bez samaksas.

3.11. Komisija aicina tiešsaistes pakalpojumu sniedzējus un tos pārstāvošās organizācijas izstrādāt **ričības kodeksus**, lai sekmētu regulas pareizu piemērošanu, īpaši ņemot vērā MVU vajadzības.

4. Vispārīgas piezīmes

4.1. EESK jau no paša sākuma ir atbalstījusi digitālo attīstību un ar to saistītos ekonomikas un sociālos procesus. Konkrēti, komiteja, apzinoties ar digitalizāciju saistītos riskus un iespējas, ir vairākkārt aicinājusi Komisiju noteikt drošu, skaidru, pārredzamu un taisnīgu satvaru digitālajam vienotajam tirgum.

4.2. EESK saskaņā ar saviem iepriekšējiem atzinumiem⁽⁹⁾ atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu veicināt taisnīgumu un pārredzamību tiešsaistes starpniecības pakalpojumos. Komiteja īpaši atzinīgi vērtē priekšlikuma elastīgo pieeju, jo ar to tiks izveidots skaidrs pamats nozarei, kas atrodas pastāvīgā attīstībā, vienlaikus nodrošinot godīgu konkurenci.

4.3. Komiteja uzskata, ka šī iniciatīva ir būtiska, lai aizsargātu MVU kā primāros šo pakalpojumu lietotājus⁽¹⁰⁾ un izveidotu tiesisko regulējumu, kas nodrošina godīgu un efektīvu konkurenci. Turklāt ir svarīgi, lai MVU būtu iespēja maksimāli palielināt izaugsmes iespējas digitālajā vienotajā tirgū, izmantojot gan savas tīmekļa vietnes, gan tiešsaistes platformas.

4.4. Šajā saistībā ir svarīgi paturēt prātā, ka ienākšana digitālajā tirgū MVU ir ļoti sarežģīts uzdevums. Būtībā tiem ir jāmaina sava ražošanas un izplatīšanas sistēma, jāiegūst jaunas prasmes un specializētas kompetences, kā arī jāveic pienācīgi ieguldījumi, bez kuriem tie no šāda tirgus tiktu automātiski izstumti, kas negatīvi ietekmētu arī to reputāciju. Tādēļ ir vajadzīgi papildu instrumenti, tostarp finanšu instrumenti, kas atbalstītu šo pāreju.

4.5. EESK uzskata, ka pašlaik *cenu paritātes klauzulas* (ko sauc arī par *vislabākā klienta klauzulām*) ir nopietns šķērslis godīgas un atklātas konkurences attīstībai digitālajā vienotajā tirgū. Šīs klauzulas būtībā liek komerciālajam lietotājam konkrētā tiešsaistes platformā savu cenu noteikt zemāku nekā citās tiešsaistes platformās un savā tīmekļa vietnē. Tas rada nopietnus tirgus kropļojumus, jo tiek veicināta nedaudzu pastāvošo tiešsaistes platformu nostiprināšanās (kavējot jaunu platformu attīstību); tas arī ierobežo patērētāju iespējas piekļūt zemākām cenām un piesaista komerciālo lietotāju platformai, neļaujot tam attīstīt pašam savu tiešās izplatīšanas tīklu ar patērētājiem. Pēc attiecīgo konkurences iestāžu iniciatīvas šī prakse daudzās ES valstīs⁽¹¹⁾ jau ir aizliegta, panākot pozitīvus tirgus darbības rezultātus, kas dod labumu gan uzņēmumiem, gan patērētājiem. Šo iemeslu dēļ EESK aicina šīs klauzulas drīzumā aizliegt visā ES, ja iespējams, izskatāmās regulas ietvaros.

4.6. EESK uzsver, ka šobrīd ievērojama daļa tiešsaistes starpniecības pakalpojumu tirgus pieder dažiem lielajiem dalībniekiem, no kuriem daudzi atrodas ārpus Eiropas. Tādēļ ir svarīgi, lai regulējuma ieviešanas posmā tiktu uzraudzīta un nodrošināta godīga konkurence starp tiešsaistes platformām, kā arī iespēja jaunām, jo īpaši Eiropā bāzētām, platformām iegūt savu vietu tirgū.

4.7. EESK ar gandarījumu atzīmē, ka regulā ir iekļautas daudzas prasības un ieteikumi, kas sniegti tās iepriekšējos atzinumos. It īpaši komiteja konstatē stingru analogiju un nepārtrauktību attiecībā uz līgumu noteikumu un nosacījumu pārredzamību un skaidrību, vispusīgu skaidrojumu par ranžēšanas parametriem un jebkādu iespējamu atšķirīgu attieksmi, sūdzību izskatīšanas un ārpustiesas strīdu izšķiršanas mehānismu noteikšanu, tiešsaistes platformu atbildības veicināšanu (ričības kodeksi) un procesu uzraudzību⁽¹²⁾. Īpaši uzsvērts, ka ir skaidri un saprotami jāpaziņo patērētājiem par iespējamu **atšķirīgu attieksmi**, kas dod priekšrocības piedāvātajiem produktiem vai pakalpojumiem (bieži vien par samaksu).

⁽⁹⁾ OV C 75, 10.3.2017., 119. lpp., OV C 81, 2.3.2018., 102. lpp., OV C 12, 15.1.2015., 1. lpp. un OV C 271, 19.9.2013., 61. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV C 389, 21.10.2016., 50. lpp.

⁽¹¹⁾ Vācijā, Francijā, Itālijā, Zviedrijā, Beļģijā, Austrijā.

⁽¹²⁾ OV C 75, 10.3.2017., 119. lpp.; OV C 81, 2.3.2018., 102. lpp.

4.8. Komiteja uzskata, ka priekšlikums visnotaļ iekļaujas digitālā vienotā tirgus plašākā tiesiskajā regulējumā, kura izstrāde vēl ne tuvu nav pabeigta. Lietotāju, uzņēmumu un tiešsaistes darījumu skaita ziņā Eiropas Savienībai ir zemāks darbības līmenis nekā galvenajiem globālajiem konkurentiem. Tādēļ EESK aicina Komisiju un dalībvalstis pielikt lielākas pūles, lai pabeigtu visas e-komercijas nozares un plašākā nozīmē – *e-demokrātijas* nozares regulējuma izstrādi ar mērķi padarīt internetu un digitālo tirgu par drošu vietu un iespēju ģeneratoru visiem.

4.9. Būtisks digitālā tirgus elements ir *datu ekonomika*. EESK uzskata, ka *datu īpašumtiesības* nedrīkst noteikt tikai ar divu līgumslēdzēju pušu vienošanos. Turklāt izskatāmajā priekšlikumā paredzētā informācijas pārredzamība neatrisina būtisku jautājumu par šādu datu izmantošanu pēc tam, kad tie ir nonākuši privāta tiesību subjekta īpašumā. Minēto apsvērumu dēļ EESK iesaka Komisijai steidzami pievērsties šim jautājumam un to reglamentēt gan lietotāju interesēs, gan saistībā ar *datu ekonomikas* koncepciju⁽¹³⁾.

4.10. EESK uzskata, ka digitālajam vienotajam tirgum ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi visiem iesaistītajiem ekonomikas dalībniekiem neatkarīgi no tā, vai tie darbojas Eiropā vai ārpus tās. Tādēļ komiteja iesaka Komisijai apkarot jebkādu negodīgu komercpraksi, piemēram, digitālo fiskālo dempingu, nosakot, ka peļņas nodoklis ir jāmaksā tur, kur tiek veikta attiecīgā saimnieciskā darbība⁽¹⁴⁾, un tam jābūt samērīgam ar faktisko darbības apjomu⁽¹⁵⁾. Kā piemēru var minēt faktu, ka 2015. gadā *Airbnb* platforma Francijai nodokļos samaksāja tikai 69 000 EUR salīdzinājumā ar nodokļos samaksātajiem aptuveni 5 miljardiem EUR visā viesnīcu nozarē⁽¹⁶⁾.

4.11. Komiteja uzskata, ka ir svarīgi pēc iespējas drīzāk pabeigt visas *e-komercijas ķēdes* tiesiskā regulējuma izstrādi, lai radītu atbilstošas garantijas un aizsardzību visām pusēm, kas iesaistītas digitālajā vienotajā tirgū⁽¹⁷⁾. Jo īpaši EESK uzskata, ka ir izšķiroši svarīgi pievērsties pretrunīgākajiem digitalizācijas sociālās dimensijas aspektiem, tostarp jautājumiem par algām, līgumiem, darba nosacījumiem un darba laiku personām, kas nodarbinātas digitālajās platformās⁽¹⁸⁾ vai sniedz ar tām saistītos pakalpojumus⁽¹⁹⁾. Šajā nolūkā ir ieteicams nekavējoties aktivizēt Eiropas sociālā dialoga procesu⁽²⁰⁾. Turklāt, ņemot vērā, ka palielinās tiesību aktu skaits, ar kuriem reglamentē šo nozari, būtu ieteicams izstrādāt "iedzīvotāju tiešsaistes tiesību kodeksu"⁽²¹⁾.

5. Īpašas piezīmes

5.1. EESK atbalsta *tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēju* jēdziena plašu definīciju. Šo principu nosaka interneta un e-komercijas strauja un neprognozējama attīstība. Tādēļ EESK uzskata, ka ir svarīgi regulēt šādu pakalpojumu pārvaldības kārtību un termiņus, nevis digitālos operatorus, kas tos sniedz, jo ātrās un neprognozējamās tīmekļa attīstības dēļ to būtība vai funkcijas varētu strauji mainīties⁽²²⁾.

5.2. Komiteja uzskata, ka ar izskatāmo priekšlikumu ir novērsts būtisks trūkums tiesiskajā regulējumā un ka priekšlikumam ir svarīga nozīme, lai novērstu sadrumstalotību, ko rada atsevišķo valstu tiesību akti, kas līdz šim ir bijis viens no galvenajiem pārrobežu strīdu iemesliem. Komiteja arī uzskata, ka priekšlikums pilnībā iekļaujas spēkā esošajā regulējumā, ko veido digitālā vienotā tirgus noteikumi un tie nedaudzie noteikumi, kas jau tagad tieši vai netieši regulē starpuzņēmumu darījumu (B2B) attiecības. Plašais, uz ES pamatvērtībām balstītais tiesiskais regulējums šķiet piemērots, lai nodrošinātu plašu rīcības brīvību iestādēm, kuru uzdevums ir uzraudzīt noteikumu ievērošanu, nodrošinot tām efektīvas rīcības iespējas.

5.3. EESK atbalsta ideju, ka tiešsaistes pakalpojumu sniedzēji publicē paziņojumu un vietņu ranžēšanas galvenos parametrus. Tomēr komiteja norāda, ka šī iniciatīva ir jāpārvalda piesardzīgi, jo tā varētu veicināt komerciālo lietotāju krāpniecisku rīcību, nodarot kaitējumu citiem uzņēmumiem vai patērētājiem un tādējādi radot tirgus izkropļojumus.

⁽¹³⁾ OV C 345, 13.10.2017., 130. lpp.; OV C 345, 13.10.2017., 138. lpp.

⁽¹⁴⁾ OV C 75, 10.3.2017., 119. lpp.

⁽¹⁵⁾ OV C 367, 10.10.2018., 73. lpp.

⁽¹⁶⁾ <http://www.lastampa.it/2016/08/11/esteri/airbnb-in-francia-riscoppia-il-caso-tasse-KfgawDjefZxFdSNydZs8XP/pagina.html>

⁽¹⁷⁾ INT/845 "Mākslīgais intelekts/jetekme uz nodarbinātību", Salis-Madinier un Samm, 2018 (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 1. lappusi).

⁽¹⁸⁾ OV C 125, 21.4.2017., 10. lpp.

⁽¹⁹⁾ OV C 75, 10.3.2017., 119. lpp.

⁽²⁰⁾ OV C 434, 15.12.2017., 30. lpp.

⁽²¹⁾ OV C 271, 19.9.2013., 127. lpp.

⁽²²⁾ OV C 75, 10.3.2017., 119. lpp.

5.4. Mediatoriem būs svarīga loma ārpustiesas strīdu risināšanā. EESK uzskata, ka mediatoru kritēriji un viņu darbā pieņemšanas veidi nav pilnīgi skaidri, uzsver atšķirības starp dažādām dalībvalstīm un iesaka definēt saskaņotus kritērijus, kuri nodrošinātu to neatkarību. EESK ierosina izvērtēt iespēju izveidot Eiropas profesionālo reģistru, lai stiprinātu komerciālo lietotāju uzticēšanos. Šajā saistībā tiek ierosināts izmantot tirdzniecības palātu pieredzi un to jau veiksmīgi īstenotās darbības valstu mērogā.

5.5. EESK atzinīgi vērtē prasības par pārkāpuma izbeigšanu ieviešanu komerciālo lietotāju aizsardzībai. Šim instrumentam ir būtiska nozīme, lai pārvarētu “baiļu faktoru”, kam bieži vien ir pakļauti mazie uzņēmumi attiecībā pret lielajiem starptautiskajiem nozares uzņēmumiem. Komiteja jo īpaši uzskata, ka mehānismiem, kas izveidoti šādu prasību celšanai, jābūt skaidriem, vienkāršiem un cenas ziņā pieejamiem.

5.6. Novērošanas centram būs svarīga nozīme digitālā tirgus attīstības un regulas pareizas un pilnīgas īstenošanas uzraudzībā. EESK it īpaši uzskata, ka ir ļoti rūpīgi jāizvēlas eksperti, nodrošinot viņu neatkarību un objektivitāti. Turklāt EESK ir gatava atbalstīt ekspertu grupas darbu ar savu delegātu novērotāja statusā, tādējādi veicinot organizētas pilsoniskās sabiedrības redzējuma ņemšanu vērā⁽²³⁾.

5.7. Lai arī regula kā instruments apvienojumā ar saskaņotu sankciju sistēmu tiek uzskatīts par piemērotāku, EESK atzinīgi vērtē aicinājumu tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem izstrādāt rīcības kodeksu, lai nodrošinātu tiesību aktu pilnīgu un pareizu īstenošanu.

5.8. Komiteja norāda, ka līdz šim daudzas lielas platformas, galvenokārt Amerikas Savienotajās Valstīs, īsteno komercpraksi, kuras mērķis ir izspiest no tirgus citus dalībniekus, piemēram, piedāvājot bezmaksas piegādi, kas rada kaitējumu sūtījumu piegādes uzņēmumiem. Šādi aspekti vidējā termiņā var radīt oligopola stāvokli, kas kaitētu uzņēmumiem un patērētājiem. Tādēļ EESK aicina Komisiju rūpīgi uzraudzīt šos procesus.

5.9. EESK uzskata, ka izskatāmajam priekšlikumam būs ļoti svarīga netieša ietekme gan uz patērētājiem (paplašinot produktu piedāvājumu un palielinot uzņēmumu konkurenci), gan arī uz nodarbinātību, ko rada lielāks skaits digitālajā tirgū aktīvo uzņēmumu. Šajā nolūkā ir svarīgi, lai arī mazās digitālās platformas (piemēram, kooperatīvu platformas) varētu atrast savu nišu tiešsaistes tirgū.

5.10. EESK atkārtoti aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt digitālās inovācijas procesus ar piemērotām digitālās pratības stratēģijām, kas papildinātas ar mērķtiecīgiem izglītības un apmācības pasākumiem, īpašu uzmanību pievēršot nepilngadīgajiem un visneaizsargātākajām grupām⁽²⁴⁾. Turklāt, ar mērķi vairojot komerciālo lietotāju informētību, ir svarīgi iesaistīt profesionālās organizācijas un tādā veidā, īpašu uzmanību pievēršot MVU, informēt par īpašiem apmācības pasākumiem un atbalstīt tos, lai pilnībā izmantotu digitālā vienotā tirgus piedāvātās iespējas.

Briselē, 2018. gada 19. septembrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*

⁽²³⁾ Komisijas lēmums C(2018)2393, 10. pants.

⁽²⁴⁾ OV C 173, 31.5.2017., 45. lpp.; OV C 173, 31.5.2017., 1. lpp.